

Инклюзивті білім беру жағдайындағы әлеуметтік-педагогикалық іс-әрекеттің ерекшеліктері

Орындаған: Капашева Жансара

Топ: ПИП-31

Тексерген: Жылкайдарова С. Б.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балалар, олардың физикалық, психикалық, интеллектуалдық және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, жалпы білім беру жүйесіне енгізілген оқыту.

Инклюзивті білім берудің негізіне барлық адамдарға тең қарым-қатынасты қамтамасыз ететін, бірақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ерекше жағдай жасайтын балаларды кемсітуді болдырмайтын идеология жатады.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балалардың әр түрлі қажеттіліктеріне бейімделу тұрғысынан барлығына білімнің болуын болжайтын жалпы білім берудің даму процесі, бұл ерекше қажеттіліктері бар балалардың білім алуына қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері:

1. Адамның құндылығы оның қабілеттері мен жетістіктеріне байланысты емес.
2. Әр адам ойлауға және сезінуге қабілетті.
3. Әр адам қарым-қатынас жасауға және тыңдалуға құқылы.
4. Барлық адамдар бір-біріне мұқтаж.
5. Шынайы білім беру тек нақты қатынастар аясында жүзеге асырылуы мүмкін.
6. Барлық адамдар құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді.
7. Әрбір оқушы үшін жетістікке жету - өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру.
8. Жан-жақтылық өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.

Инклюзивті білім беру келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

- мүмкіндігі шектеулі баланың жалпы және арнайы білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруды қамтамасыз ететін бейімделген білім беру ортасын құру;
- даму, әлеуметтік тәжірибе, жеке және отбасылық ресурстардың бұзылуының ерекшелігі мен ауырлығын ескере отырып, мүмкіндігі шектеулі балаға жеке педагогикалық көзқарасты қамтамасыз ету;
- оқытуды ерекше түрде құру - арнайы міндеттерді, оқыту мазмұнының бөлімдерін, сондай-ақ норма жағдайында дәстүрлі әдістермен қол жеткізілетін білім беру міндеттеріне қол жеткізудің әдістерін, тәсілдері мен құралдарын бөлу арқылы;
- білім мен оқу дағдыларын игеру процесін және әлеуметтік тәжірибені, өмірлік құзыреттерді дамыту процесін интеграциялау;

- мүмкіндігі шектеулі балаларды білім беру және әлеуметтік ортаға интеграциялау процесін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді қамтамасыз ету, бала мен оның отбасына жәрдемдесу, педагогтарға көмек көрсету;
- мүмкіндігі шектеулі балаларды оқытуға арналған мамандандырылған бағдарламалық-әдістемелік кешендерді әзірлеу;
- білім беру процесіне тартылған әртүрлі бейіндегі мамандар мен ата-аналардың өзара іс-қимылын үйлестіру және үйлестіру;
- әр түрлі спецификалы және айқын көрінген мүмкіндігі шектеулі балаларды оқыту және дамыту мәселелерінде педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыру;
- білім беру процесіне қатысушылардың әртүрлі даму бұзылулары мен мүгедек балаларға деген толерантты қабылдауы мен қарым-қатынасын қалыптастыру.

МІНДЕТТЕРІ

- ✓ Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және әлеуметтендіру үшін ресурстарды, қазіргі заманғы технологияларды, техникалық және әдістемелік құралдарды (жабдықтарды) кешенді пайдалануды қамтамасыз ететін бейімделген білім беру ортасын құру.

МЕХАНИЗМДЕРІ

- ✓ білім беру қызметтерін ұсыну
- ✓ бейімделген білім беру бағдарламаларын іске асыруды сараптамалық және ресурстық сүйемелдеу
- ✓ инклюзивті білім беру сапасына сыртқы сараптама
- ✓ білім беру процесін психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді стандарттау

МАҚСАТТЫ ТОПТАР

- ✓ білім алушылар мен ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалар
- ✓ білім алушылар мен ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалардың ата-аналары, ата-аналар қоғамдастығы
- ✓ білім беру ұйымдары

Мүгедек балаларға, мүмкіндігі шектеулі балаларға инклюзивті білім беру нысандары

Оқыту, түзету, тәрбиелеу:

- мүмкіндігі шектеулі баланы кейін арнайы (түзету) мекемеге, орталыққа түзету көмегін ала отырып, оқу үдерісіне қосу

Оқыту

- сыныптағы оқу процесіне қосу
- жеке білім беру бағыты бойынша оқыту;
- үйде оқыту

Тәрбие және әлеуметтену

- мектептің әлеуметтік-мәдени кеңістігіне қосу
- білім беру процесіне қатысушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау

Инклюзивті білім берудің мазмұны

Инклюзивті білім беретін мектептерде білім мазмұны 3 түрлі бағдарлама бойынша реттеген жөн:

жалпы мектептерге арналған типтік оқу бағдарламалары

мүмкіндігі шектеулі балалардың ақаулық типтеріне сәйкес арнаулы білім беру бағытындағы оқу бағдарламалары

мүмкіндігі шектеулі балалардың психофизикалық ерекшеліктерін есепке ала отырып, әзірлентін оқытудың жеке бағдарламасы

Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамыту 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламада жалпы білім беретін мектептерде инклюзивті оқыту, білім беруді дамытудың негізгі міндеттері қатарына қойылған. Соңғы жылдары мүмкіндігі шектеулі балаларға деген көзқарас өзгеріп, оларды дамытуға ерекше мән беріліп отыр. Жалпы білім беретін мектептерде қалыпты дамыған оқушылармен қатар мүмкіндігі шектеулі балаларды оқыту бүгінгі таңда өзекті мәселеге айналды.

Білім беру саласындағы негізгі халықаралық құжаттарға сәйкес Қазақстан Республикасының заңнамасында даму мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін білім алуға тең құқықтар қағидаты көзделген. Біздің елімізде инклюзивті білім беру жүйесінің дамуы туралы ресми дерек «Қазақстан Республикасының Білім беруді дамытудың 2010-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында» көрсетілген.

Мүмкіндігі шектеулі балалардың білім алу құқықтары «Қазақстан Республикасының балалардың құқықтары туралы», «Білім беру туралы», «Мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзетуге ықпал ету туралы», «Арнайы әлеуметтік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарында, Қазақстан Республикасының Конституциясында бекітілген.

Инклюзивті білім беру немесе «білім баршаға» бағдарламасы - барлық балаларға мектепке дейінгі оқу орындарында, мектепте және колледж, ЖОО-да өмірлерінде белсене қатысуға мүмкіндік береді. Бұл бағдарламаны Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы мақұлдап, БҰҰ-ның Конвенциясына 2006 жылдың 13 желтоқсанында енгізілді.

«Білім туралы» ҚР-ның Заңының 21-тармағының 3 тармақшасына сәйкес инклюзивті білім беру - оқытудың тиісті білім беретін оқу бағдарламаларына білім алушылардың өзге де санаттарымен тең қолжетімділікті, арнайы жағдайларды қамтамасыз ету арқылы дамытуға түзету-педагогикалық және әлеуметтік қолдауды көздейтін, мүмкіндігі шектеулі адамдарды бірлесіп оқыту және тәрбиелеу. Сондықтан мамандар елімізде инклюзивті білім беруді дамыту қажет екендігін алға тартады.

Назарларыңызға рахмет

